

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Венчурний бізнес є відносно молодим, і, відповідно, активно розвивається. Венчурна індустрія зародилася у США при активній державній підтримці у 50-х роках минулого сторіччя. Венчурна діяльність як самостійний бізнес була започаткована у Силіконової долині, де зароджувалися сучасна інформатика і телекомунікації. У той період створювати нові інноваційні компанії було непросто: справжніх підприємців, що займаються інноваціями, було не так багато, а необхідна інфраструктура ще не існувала. Корпоративні інвестори не були зацікавлені вкладати кошти в малозрозумілі тоді фінансові структури. Перший венчурний фонд, створений Артуром Роком 1961 року, становив лише 5 млн. доларів. Але результати роботи фонду виявилися приголомшувачими – Рок, витративши всього 3 мільйони, через нетривалий час повернув інвесторам майже 90 [1].

Саме тому питання венчурних інвестицій та організації бухгалтерського обліку венчурних підприємств є надзвичайно актуальними на сьогоднішній день.

Термін венчур походить від англійського “venture”, що означає ризик, ризиковане починання або підприємство [2, с. 347]. Багато дослідників трактують поняття «венчурне фінансування» з різних позицій. Запропонуємо найбільш, на нашу думку, оптимальніше: венчурне фінансування – це фінансування, яке передбачає вкладення коштів у малі або середні та новостворені підприємства з високим рівнем ризикованості та високим рівнем прибутковості.

Об'єктом венчурного підприємництва є ризикова (венчурна) діяльність, у процесі якої створюються і впроваджуються нові технології, товари, послуги. До об'єктів венчурного підприємництва варто відносити інтелектуальну власність, інноваційні продукти (процеси), інноваційні програми, венчурні проекти, договори (угоди) між суб'єктами венчурної інноваційної діяльності, акції (частки) інноваційних венчурних компаній, нові технології, товарну продукцію, сировинні ресурси тощо [3, с. 129].

Важливою складовою правильного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві є правильно складена облікова політика, в якій визначаються основні положення ведення обліку. Адже облікова політика є інструментом, що впливає як на форми та методи ведення обліку, так і на фінансові результати роботи підприємства, є основою для складання фінансової, податкової та іншої звітності.

Недосконалість організаційних положень бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств унеможливує удосконалення методичного забезпечення обліку таких операцій відповідно до потреб управління. Тому для успішного ведення бухгалтерського обліку у суб'єктів залучення венчурного фінансування, облік слід належним чином організувати. Це, в свою чергу, вимагає вирішення ряду методичних, технічних і організаційних питань.

На формування облікової політики з питань венчурного фінансування інноваційних підприємств впливають такі фактори, як: наявність неузгодженості вимог інвесторів та кредиторів, що зумовлює проблему реалізації принципів бухгалтерського обліку та обмежений обсяг матеріальних і фінансових ресурсів [5].

Бухгалтерський облік у сфері венчурного фінансування повинен спиратися на раціональне управління активами та діяльністю підприємства-реципієнта, тобто повинен бути системою, яка включає в себе сукупність елементів, що розкривають способи та методи отримання інформації про стан суб'єкта господарювання і ефективність використання вкладених коштів інвестора (інвесторів), яка є необхідною для прийняття вчасних управлінських рішень.

Венчурні інвестиції для підприємства інноватора можуть виступати в двох формах:

1. В частці в статутному капіталі (привілейовані, конвертовані привілейовані та звичайні акції).
2. В залученому капіталі (облігації та конвертовані облігації).

В цілому можемо сказати, що бухгалтерський облік повинен забезпечувати інформацією про обсяги венчурного фінансування в залежності від форм фінансування.

Варто також розглянути принципи, які виділяють науковці при дослідженні венчурного фінансування, і дотримання яких є обов'язковими під час бухгалтерського обліку. Принцип – основне вихідне положення якої-небудь наукової систем теорії, ідеологічного напрямку [4]. У нашому випадку, це першочергова норма обліку.

Важливим елементом облікової політики щодо венчурного фінансування є порядок оцінки такого фінансування, адже при оцінці венчурного фінансування потрібно врахувати суму коштів, внесених венчурним інвестором, розрахувати попередню вартість n-ого траншу венчурного фінансування та оцінити постінвестиційну вартість n-ого траншу венчурного фінансування [5]. Оцінка венчурного фінансування – одне з положень, яке має бути прописане в обліковій політиці підприємства.

Балансова вартість зобов'язання за облігаціями визначається як різниця між номінальною вартістю облігацій та сумою незамортизованого дисконту за облігаціями, залишок якого щорічно зменшується на величину нарахованої амортизації дисконту [5].

Оцінка конвертованих облігацій та акцій передбачає визначення всіх можливих вартостей конвертованої облігації та акції, з-поміж яких:

- номінальна вартість – визначається як величина основного зобов'язання перед власником облігації;
- вартість конвертації – визначається у випадку її невідкладної заміни на акції;

- інвестиційна вартість – сума грошових надходжень у вигляді відсотків і номінальної вартості, виплаченою в строк дисконтованого викупу при відсотковій ставці інструмента, що наближена до рівня ризику;
- ринкова вартість – сума, яку інвестор готовий заплатити за цінний папір; є комбінацією інвестиційної і вартості конвертації, при чому облігація інтерпретується як гібридний цінний папір [5].

Разом з тим, венчурне фінансування може здійснюватися в декілька етапів, в залежності від стадії розвитку підприємства-інноватора, що потім і впливає на рівень прибутку.

Зважаючи на вище сказане, облікова політика повинна містити набір методологічних, організаційних та технологічних положення, на основі яких відбуватиметься облікове відображення операцій з венчурним фінансуванням, як на рахунках бухгалтерського обліку, так і результат діяльності у внутрішній звітності. Ще однією умовою, якою має володіти ця звітність, – це задовільнити всі інформаційні запити користувачів, які необхідні для прийняття управлінських рішень.

Отже, методика бухгалтерського обліку венчурного фінансування зумовлена особливостями способів залучення фінансування венчурних інвесторів. Ці та інші питання можуть стати об'єктом подальших досліджень у сфері ведення обліку, формування показників звітності, проведення аналізу та контролю. На жаль, наукові видання щодо обліку та аналізу венчурного інвестування обмежуються працями лише кількох авторів. Отже, операції, що стосуються залучення, управління, повернення венчурних інвестицій, є важливими об'єктами обліку, потребують відповідного наукового обґрунтування і розкриття інформації у звітності підприємства. Також перспективами подальших досліджень є вивчення проблем і дослідження методики бухгалтерського обліку ризикових інноваційних проектів та побудова системи управлінської звітності венчурної діяльності підприємств.

Список використаної літератури:

1. Історія становлення венчурної індустрії у світі [Електронний ресурс] / Українська асоціація інвестиційного бізнесу. – URL: http://www.uaib.com.ua/files/articles/201/17_4.pdf
2. Корчагин Ю.А., Маличенко И.П. Теория инвестиций. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 347 с.
3. Кузьмін О.Є. Венчурні організації у машинобудуванні: види та тенденції розвитку / О.Є. Кузьмін, І.В. Литвин // Актуальні проблеми економіки. / Серія: Економіка та управління підприємствами. – 2009. – № 1 (91). – С. 126-135.
4. Словник української мови: в 11 томах. – Том 7, 1976. – Стор. 693. URL: <http://sum.in.ua/s/pryncyp>
5. Яковець Г.Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств: дис.. канд.. екон.наук:08.00.09/ Г.Ю. Яковець – 267 с.